

ANALIZA I OCENA WARTOŚCI ZABYTKOWYCH ZAŁOŻEŃ ZIELENI

Park, ogród, aleja, zieleń towarzysząca Rodzaj parku/ogrodu: klasztorny, zamkowy, pałacowy, dworski, miejski Czas powstania: pocz. XIX w. Forma stylowa: krajobrazowy Wielkość: 6,14 ha (park 2,00 ha)	Nazwa: WYSOKA GRYPINSKA Adres: gm. Gryfino Województwo: Szczecin Użytkownicy: Agencja Wskaźników Rolniczych i Leśnictwa Państwa
---	--

K R Y T E R I A		0	1	2	3	4
		zły	mierny	dob.	b. dob.	
A	I. Stopień przetrwania elementów dawnego układu przestrzennego					
	1. Oś i ciągi kompozycji (relacja z architekturą)	+				
	2. Układ dróg	+				
	3. Stopień przetrwania starodrzewia	+				
	4. Układ wodny i pierw. ukształt. terenu		+			
	5. Zachowanie dawnych elementów architektury i małej architektury	+				
	II. Wartość układu przestrzennego					
	1. Jednorodność stylu całego układu lub wysoka czytelność nawarstwień stylowych	+				
	2. Wartość historyczna układu (dawność)		+			
	3. Wartość obiektów architektury	+				
	4. Reprezentatywność lub unikalność w skali regionu lub kraju	+				
	5. Wartości krajobrazowe i estetyczne					
	III. Wartości tradycji historycznej (w sensie potencjonalnych walorów turystycznych)					
	1. Związek obiektu z postaciami lub wydarzeniami historycznymi	+				
	Wartości zabytkowe ogółem			2		
B	I. Wartości przyrodnicze i ekologiczne					
	1. Rzadkie gatunki drzew i krzewów	+				
	2. Drzewa o charakterze pomników przyrody		+			
	3. Intensywność zadrzewienia		+			
	4. Stan zdrowotny drzewostanu		+			
	5. Znaczenie ekologiczne		+			
	Wartości przyrodnicze ogółem			4		
Ogólna ocena obiektu				6		

Analizę sporządził:

Data:

na koniecznej bieżącej interwencji w zakresie zmiany sposobu użytkowania obiektu oraz działań konserwatorskich o zadrzewienia i obiektów architektonicznych — podać na odwrocie karty!

* Zam. 6102-1500/82. Nakł. 10 000 egz.

Roztęka parku, z obwieszczeniem pomnikowym (2 ob. 1 kl.)
 Zasad. w tym obszarze w 1945 r.

8179

ANALIZA I OCENA WARTOŚCI ZABYTEKOWYCH ZAŁOŻEŃ ZIELENI

Park, ogród, aleja, zieleń towarzysząca Rodzaj parku/ogrodu: klasztorny, zamkowy, pałacowy, <u>dworski</u> , miejski Czas powstania: <u>poc. XIX w.</u> Forma stylowa: <u>krajobrazowy</u> Wielkość: <u>6,14 ha (park 2,00 ha)</u>		Nazwa: <u>WYSOKA GRZYFOWSKA</u> Adres: <u>gm. Gryfino</u> Województwo: <u>Szczecin</u> Użytkownicy: <u>Agencja Wniosków Rolniczokarbowych Państwa</u>					
K R Y T E R I A		0	1	2	3	4	
		zły	mierny	db	b. db		
A	I.	Stopień przetrwania elementów dawnego układu przestrzennego					
	Wartości zabytkowe	1. Osie i ciągi kompozycji (relacja z architekturą)	+				
		2. Układ dróg	+				
		3. Stopień przetrwania starodrzewia	+				
		4. Układ wodny i pierw. ukształt. terenu		+			
		5. Zachowanie dawnych elementów architektury i małej architektury	+				
	II.	Wartość układu przestrzennego					
		1. Jednorodność stylu całego układu lub wysoka czytelność nawarstwień stylowych	+				
		2. Wartość historyczna układu (dawność)		+			
		3. Wartość obiektów architektury	+				
		4. Reprezentatywność lub unikalność w skali regionu lub kraju	+				
		5. Wartości krajobrazowe i estetyczne					
	III.	Wartości tradycji historycznej (w sensie potencjonalnych walorów turystycznych)					
		1. Związek obiektu z postaciami lub wydarzeniami historycznymi	+				
	Wartości zabytkowe ogółem					2	
B	I.	Wartości przyrodnicze i ekologiczne					
	Wartości przyrodnicze i ekologiczne	1. Rzadkie gatunki drzew i krzewów	+				
		2. Drzewa o charakterze pomników przyrody		+			
		3. Intensywność zadrzewienia		+			
		4. Stan zdrowotny drzewostanu		+			
		5. Znaczenie ekologiczne		+			
	Wartości przyrodnicze ogółem					4	
Ogólna ocena obiektu					6		

Analizę sporządził: ufc

Data: 2 II - 96

o koniecznej doraźnej interwencji w zakresie zmiany sposobu użytkowania obiektu oraz działań konserwatorskich o zadrzewienia i obiektów architektonicznych — podać na odwrocie karty!

Zam. 6102-1500/82. Nakł. 10 000 egz.

Rentke parku, z opisem pomników (2 ob. 1 kl.)
Zabud. w tym obok młyna w 1945 r.

8179

Pracownia Zieleni Zabytkowej

inż. Henryk Grecki 70-534 Szczecin, ul. Sołtysia 3/13, tel. 881-741

ARCHIWUM
OŚRODEK OCHRONY
ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU
ul. Szwoleżerów 9 tel. 621 62 41 w. 244
Nr inw. 8179 dep.

WYSOKA GRYFIŃSKA

gm. Gryfino

woj. Szczecin

Dokumentacja ewidencyjna założenia przestrzennego parkowo-dworskiego
wykonana na zlecenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie.

Autor opracowania: *inż. Grzegorz Engel*

Zdjęcia: *Barbara Sańko*

Recenzent MKiS: *mgr Lubomira Madejska*

Szczecin, czerwiec 1995 r.

Nr inw. dok. Konstow. 209f/95

ARCHIWUM
OŚRODEK OCHRONY
ZABYTEKOWEGO KRAJOBRAZU
ul. Główna 9 tel. 651 85 41 w. 244

RYSOUNEK

WIDOK

z południa

Widok z południa na teren przydrożny przy ul. Główniej, w miejscowości Konstowice, powiat Nowy Sącz, woj. małopolskie.

Widok z południa na teren przydrożny przy ul. Główniej, w miejscowości Konstowice, powiat Nowy Sącz, woj. małopolskie.

Widok z południa na teren przydrożny przy ul. Główniej, w miejscowości Konstowice, powiat Nowy Sącz, woj. małopolskie.

Widok z południa na teren przydrożny przy ul. Główniej, w miejscowości Konstowice, powiat Nowy Sącz, woj. małopolskie.

Widok z południa na teren przydrożny przy ul. Główniej, w miejscowości Konstowice, powiat Nowy Sącz, woj. małopolskie.

MERTYCZKA ZAŁOŻENIA PRZESTRZENNEGO

1.	Adres: miejscowość (Dzielnica, ulica, nr posesji)		gmina	województwo
	WYSOKA GRYPIŃSKA		Gryfino	Szczecin
2.	Nazwa parku : aktualna:		dawna:	
	-		-	
3.	Rodzaj parku i stan jego zachowania:			
	dworaki - w założeniu parkowo-dworskim istnieje dziedziniec i park, jednak stare granice dziedzińca są nieczytelne. Zatarła kompozycja parku. Starodrzew zniszczony w 60 %. Rozebrany dwór. Na dziedzińcu nowe budynki gospodarcze.			
4.	Czas powstania i najważniejsze fazy przekształceń			Autor:
	początek XIX w. ogród użytkowo-ozdobny, początek XX w. mały park krajobrazowy			nieznany
5.	Powierzchnia założenia	a) aktualna	b) dawna	Istniejące budynki: a) o wartościach zabytkowych
	przestrzennego	ogółem	ok. 6,14 ha	ok. 5,20 ha
	w tym	parku	ok. 2,14 ha	ok. 2,00 ha
		wód	-	-
6.	Nr i data rejestru parku ogrodu:		Nr ewidencyjny działek zgodny z rejestrem gruntu	
			Obwód Wysoka Gryfińska mapa w skali 1:5000, ark. 2 z 1956 r. uaktualniona na 1995 r. dz.nr: 14/86 cz. 66, 14/87, 15/2 cz. 66	
			b) inne:	
			w zabudowie dziedzińca: 2 obory, stodoła, chlew, warsztat, budynek gosp./w budowie/, waga, portiernia	
7.	Użytkownicy obiektu:			
	Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa, Gospodarstwo Skarbowe w Gardnie /dzierżawca: [REDAKOWANE] - ok. 6,14 ha			
8.	Istniejąca odokumentacja: (data i autor)		2. Inwentaryzacja zieleni:	
	1. Pomiar sytuacyjno-wysokościowy: mapa syt.-wys. w skali 1:1000 ark. 4 z 1986 r./zabudowania gospodarcze/, w zbiorach WODGK Filia w Gryfinie		brak	
	3. Studium historyczne:		4. Dokumentacje branżowe, techniczne i ekspertyzy:	
	brak		brak	
9.	Przeprowadzone remonty		Parku:	Metrykę sporządził: Data:
	dwór zniszczony w 1945r. rozebrany do fundamentów. Stare budynki gosp. rozebrane, dziedziniec w nowych granicach z nową zabudową.		nie wykonywano	inż. Grzegorz Engel 30.06.1995 r.

I. KRÓTKA ANALIZA HISTORYCZNA

1. Ewolucja układu przestrzennego

Wiesь W y s o k a G r y f i ń s k a /n.niem. Wittstock/ została nadana w 1307 roku przez księcia Ottona I klasztorowi cystersów w Kołbaczu. W okresie reformacji weszła w skład domeny kołbackiej.

Na podstawie kontraktu z dnia 16 listopada 1793 r. folwark Wyso-ka został wydzielony z dóbr domeny i sprzedany jej generalnemu dzierżawcy Gaedem'u. Obejmował wówczas 1340 mórg i 153 prętów kwadratowych gruntów, powiększonych w latach późniejszych do 1871 mórg i 117 prętów kwadratowych.

W 1804 roku Gaedem sprzedał Wysoką zarządcy dóbr państwowych Heinrich'owi Ludwig'owi Schulz'owi, aby w 1817 r. ponownie ją odkupić.

W 1827 roku Wysoka znalazła się w rękach Georg'a Heinrich'a Runge i należała do niego jeszcze pod koniec lat 60-tych XIX w.

W 1892 roku majątek ten liczył 592 ha ziemi; 465 rola, 102 łąki 23 ha wody, 2 ha pastwiska i należał do wdowy Minny Runge.

W 1920 roku właścicielem majątku był roźmistrz Georg Runge, w którego posiadaniu majątek przetrwał do czasu II wojny światowej.

W okresie międzywojennym grunty majątku zmniejszyły się o połowę i w 1939 r. zajmował on 284 ha, w tym 200 ha gruntów or-nych i 192 ha lasów.

Założenie ogrodowe istniało w Wysokiej już na początku XIX wieku, na co wskazują najstarsze zachowane do dziś dęby, klon. Na mapie topograficznej z lat 1888-89 czytelne są granice ogrodu, usytuowanie dworu i zabudowań gospodarczych dziedzińca oraz budyn-ków mieszkalnych zgrupowanych wzdłuż boków prostokątnego podwórza na wschód od dworu i ogrodu.

Dwór zajmował centralne położenie w zespole ogrodowo-dworskim, usytuowany w części pld. dziedzica, na granicy z ogrodem.

Z kierunku północnego, przez dziedziniec, prowadziła do dworu aleja dojazdowa.

Wschodnią granicę ogrodu wyznaczała droga prowadząca z dziedzica na pola i łąki, które otaczały ogród i dziedziniec.

Przypuszczalnie na początku XX wieku część zachodnia dziedzica została przebudowana, przy drodze dojazdowej do dworu powstały dwa parterowe budynki mieszkalne istniejące do dziś. Również przebudowany został ogród na park krajobrazowy spełniający głównie rolę osłonową dla dworu i sąsiedniej zabudowy.

Dwór zniszczony w 1945 roku został rozebrany do fundamentów.

Podobny los spotkał stare zabudowania gospodarcze, a na powiększonym dziedzicu w latach 60-70 powstały nowe obory, stodoła, chlewnia, warsztat.

Majątek upaństwowiony po II wojnie światowej obecnie należy do Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa -- Gospodarstwo Skarbowe w Gardnie, oddany w prywatną dzierżawę.

2. Dawne plany

- mapa topograficzna /Messtischblatt/ w skali 1:25000, ark.

1325/3 "WOLTIN" z lat 1886-88 ze zbiorów Biblioteki Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, sygn. UP 2290 /reprodukcja w załączeniu/;

- mapa syt.-wys. w skali 1:1000 ark 332-091 i -092 z 1986 r.

/zabudowania gospodarcze majątku i budynki wsi/ w zbiorach WODGiK Filia w Gryfinie;

- mapa ewidencyjna gruntów Obręb Wysoka Gryfińska w skali 1:5000 ark. 2 z 1956 r. aktualna na 1995 r. ze zbiorów j.w.;

- mapa topograficzna w skali 1:25000 "powiat Gryfino" z 1963 r.

3. Źródła do dziejów

1. Berghaus H. - Landbuch von Pommern und Rügen, II Theils, Band V, Berlin 1868, s. 391-393;
2. Pommersches Güter-Adressbuch.... 1892, s. 32-33;
3. Niekammer's Landwirtschaftliche Güter Adressbücher... z 1905, s. 26-27; z 1924 r, s. 34-35; z 1920 r., s. 40-41; z 1929 r. s 31, z 1939 r., s. 132;
4. Parey's Handbuch des Grundbesitzes im Deutschen Reiche Vollständiges Adressbuch, Band Pommern, Berlin 1928 r. s. 110;
5. A.Sienicka, St.Kownas - "Parki wiejskie województwa szczecińskiego", STN Szczecin 1963 r., s. 68, poz.167;
6. Wł.Seneta - Dendrologia - PWN Warszawa 1973 r. /nazwy roślin/.

II. CHARAKTERYSTYKA STANU ISTNIEJĄCEGO

1. Układ przestrzenny

Wieś Wysoka Gryfińska położona jest w terenie równinnym rolniczo-leśnym, wyniesionym 30-40 m npm, w odległości ok. 3,5 km /w prostej linii/ na południowy zachód od wsi Wektyń i ok. 2,5 km na południe od Chlebowia.

Przez wieś przechodzi szosa z Radziszewa do Gardna.

Dawne tereny parkowo-dworskie zajmują południowo-wschodnią część wsi /łączna pow. ok. 6,14 ha/ otoczone łąkami i polami.

Występuje tu rozległy dziedziniec i mały park krajobrazowy.

Dziedziniec o pow. ok. 4,00 ha ogrodzony jest płotem żelbetowym i zabudowany budynkami gospodarczymi pochodzącymi głównie z lat 60-70-tych: /2 obory, stodoła, chlewnia, warsztat, bud. gosp.- w budowie, waga towarowa, portiernia/. Budynki są użytkowane.

Fot.1

Park o pow. ok. 2,14 ha zajmuje południową część założenia poza ogrodzeniem dziedzińca. Wschodnią granicę parku wyznacza droga z płyt betonowych łącząca się z drogą gruntową, prowadząca z dziedzińca w kierunku południowym na pobliskie pola i łąki. Przy drodze, poza ogrodzeniem parku, znajduje się oczyszczalnia ścieków, ogrodzona płotem z siatki.

Od strony południowej i zachodniej park otaczają pola. Do naroża pld.-zach. parku dochodzi smuga zadrzewienia śródpolnego, w składzie którego występują wiekowe dęby, w tym o obw. pnia 260 i 280 cm

Część północną parku zajmuje otwarty teren /nieużytek/prze-cięty drogą dojazdową - dawna droga do dworu i drogą gruntową prowadzącą w kierunku zach. do szosy Chlebowo-Gardno. W części środkowej parku, na terenie dawnej polany, znajdu-

je się hałda ziemi i gruzu porośnięta chwastami i krzewami bzu czarnego, powstała z nawiezionej gruntu z dziedzińca, w czasie budowy nowych zabudowań gospodarczych. U jej podstawy, po stronie pld. położony jest prostokątny plac ogrodzony płotem żelbetowym, użytkowany w latach ubiegłych na skład nawozów. Od strony pld. przechodzi początkowy odcinek szerokiego rowu prowadzącego w kierunku wschodnim na pobliskie łąki. Poza płotem i nad rowem rosną pojedynczo różnowiekowe wierzby, jesiony, klony i robinie oraz krzewy bzu czarnego. Część południowa parku oddziela od pozostałego terenu szeroki pas krzewów, nad którymi przechodzi linia energetyczna wysokiego napięcia. W części tej występuje zwarta kępa robinii /55-65 lat/. Rosną tu także wiekowe dęby o obwodzie pnia: 320 i 440 cm, klon 280 cm. Pod okapem drzew liczne krzewy tworzą niedostępny gąszcz. Wzdłuż południowej granicy parku przebiega droga gruntowa, u wylotu której znajduje się pasieka ogrodzona płotem z siatki. Park nie posiada ścieżek spacerowych. Jest nieużytkowany, zarośnięty i zdewastowany.

Fot.2

2. Skrócona inwentaryzacja roślin

W parku występują :

a/ drzewa liściaste -

1. Dąb szypułkowy	- Quercus robur L.	2 szt
2. Grab pospolity	- Carpinus bezulus L.	podrost
3. Grusza pospolita	- Pyrus communis L.	1 szt
4. Jesion wyniosły	- Fraxinus excelsior L.	ok. 15 szt + podrost
5. Klon pospolity	-Acer platanoides L.	8 szt + podrost
6. Robinie akacjowa	- Robinia pseudoacacia L.	ok. 80 szt + liczny podrost
7. Wierzba biała	- Salix alba L.	ok. 10 szt + podrost

b/ krzewy liściaste -

1. Bez czarny	- Sambucus nigra L.
2. Jaśminowiec wonny	- Philadelphus coronarius L.
3. Jeżyna fałdowana	- Rubus fruticosus L.
4. Leszczyna pospolita	- Corylus avellana L.
5. Lilak pospolity	- Syringa vulgaris L.
6. Śnieguliczka biała	- Symphoricarpos alba Blake.
7. Trzmielina pospolita	- Euonymus europaea L.
8. Wierzba	- Salix sp.

Charakterystyka zadrzewienia

Rozpoznano 15 gatunków roślin drzewiastych, w tym:

drzew liściastych - 7 gat.

krzewów liściastych - 8 gat.

Drzew i krzewów gatunków iglastych brak.

Naliczono ok. 120 drzew o pierśnicy powyżej 20 cm.

Drzewa są w różnym wieku, określonym w granicach 20-200 i więcej lat. Główną grupę wiekową 55-65 lat tworzą pojedyncze drzewa występujące w środkowej części parku /klony, robinie, wierzby, jesiony/ i zwarta kępa robinii w części południowej. Krzewy i podrost zajmują ok. 70 % powierzchni parku.

Stan zdrowotny zadrzewienia ocenia się ogólnie jako dostateczny.

Drzewa rosnące w kępie przybierają wygląd drzew leśnych.

Pod linią energetyczną występują liczne pniaki. Do drzew o cechach pomników przyrody zaliczyć należy :

- dęby o obw. pnia 320 i 440 cm, wysokości 28 m, zasięg korony 18 m, stan zdrowotny dostateczny;
- klon o obw. pnia 280 cm, j.w.

3. Analiza stopnia zachowania układu zabytkowego

Porównując aktualny stan w terenie z mapą topograficzną z końca XIX wieku stwierdza się, że z dawnego założenia ogrodowo-dworskiego czytelne tylko są fragmenty terenu parku.

W początkach XX wieku zachodnia część dziedzińca została zajęta pod zabudowę wsi. Po 1945 roku zniszczony dwór został rozebrany do fundamentów. Podobny los spotkał stare budynki gospodarcze. Na powiększonym w kierunku wschodnim dziedzińcu wybudowano w latach 60-70-tych nowe obory, stodołę, chlewnię, warsztat, budynek gospodarczy i inne, a teren zabudowań ogrodzono płotem żelbetowym. Obecnie zabudowania te są użytkowane.

Na początku lat 70-tych przez teren parku poprowadzono linię energetyczną z pobliskiej elektrowni ciepłej "Dolna Odra" z Nowego Czarnowa /moc elektrowni 1600 MW uruchomiona w 1974 r./.

W wyniku inwestycji wycięto drzewa w środkowej części parku, a wcześniej usunięto zadrzewienie z terenu na którym urządzono skład nawozów i z otoczenia miejsca po rozebranych dworze.

W tym czasie ze składu gatunkowego wypadły: stare jesiony, jesion odm. zwisającej, sosna wejmutka, lipy, buk odm. purpurowej, cisy, żywotniki zachodnie i rzadko spotykany w parkach województwa szczecińskiego głóg jednokwiatowy /*Crataegus uniflora*/. Drzewa te wymienione są w monografii z 1963 r. A. Sienickiej i St. Kownasa. Starodrzew parku uległ zniszczeniu w ok. 60 %. Obecnie zachowały się tylko pojedyncze stare drzewa /dęby, klony, wierzby/, fragmenty zadrzewienia pochodzącego z początku XX wieku i liczny samosiew powstały w latach ostatnich. Teren parku zarósł silnie krzewami. Zatarte zostały całkowicie ścieżki spacerowe.

Kompozycja wnętrza jest nieczytelna.

4. Rola obiektu w krajobrazie

a/ zurbanizowanym -

Chroni sąsiednią zabudowę przed wiatrami.

b/ naturalną -

Jest remizą dla dzikiego ptactwa w rolniczo-leśnym krajobrazie.

III. W N I O S K I dotyczące :

1. Granicy ochrony konserwatorskiej w zakresie:

a/ ochrony układu -

nie wnioskuję się ze względu na likwidację dworu i starej zabudowy gospodarczej na dziedzińcu, zniszczenie zadrzewienia parku i całkowitego zatarcia jego kompozycji.

b/ ochrony ekologicznej -

obejmuje teren parku /ok. 2,14 ha/ i dodatkowo pas gruntów szer. 30 m równoległy do granicy wschodniej, południowej i zachodniej parku /łączna pow. ok. 3,50 ha/;

c/ ochrony zewn. powiązań widokowych -

nie wnioskuję się.

2. Ewentualnej zmiany dotychczasowego sposobu użytkowania

W okresie po II wojnie światowej założenie parkowo-dworskie straciło jakąkolwiek swoją funkcję tak ochronną jak i użytkową. Wskazane jest zachowanie istniejącego zadrzewienia ze względu na jego znaczenie przyrodnicze /otulina dla 3-ch drzew o cechach pomników przyrody i remiza śródpolna dla ptactwa/.

Wnosi się o: _

- 1/ zlikwidowanie składu nawozów przez rozebranie ogrodzenia i rekultywację tego terenu,
- 2/ usunięcie drzew chorych i suchych,
- 3/ utrzymanie otwartych powierzchni w kulturze "łąki kośnej",
- 4/ wywieszenie skrzynek lęgowych i noclegowych dla dzikiego ptactwa.

3. Zakres renowacji

Zdaniem autora niniejszego opracowania, niecelowa byłaby renowacja założenia parkowego z powodu dokonanych dużych znisz-

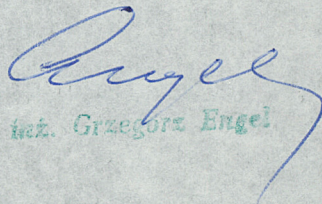
czeń w jego kompozycji /linia energetyczna, skład nawozów i tp./, znacznego zniszczenia starodrzewu i rozebranie dworu.

- - - - -

Założenie parkowo-dworskie we wsi Wysoka Gryfińska pochodzące z początku XIX wieku, przebudowane na początku XX wieku, jest bardzo skromną kompozycją krajobrazową.

Ze względu na dokonane zniszczenia nie wliczająⁿ się objęcia ochroną konserwatorską.

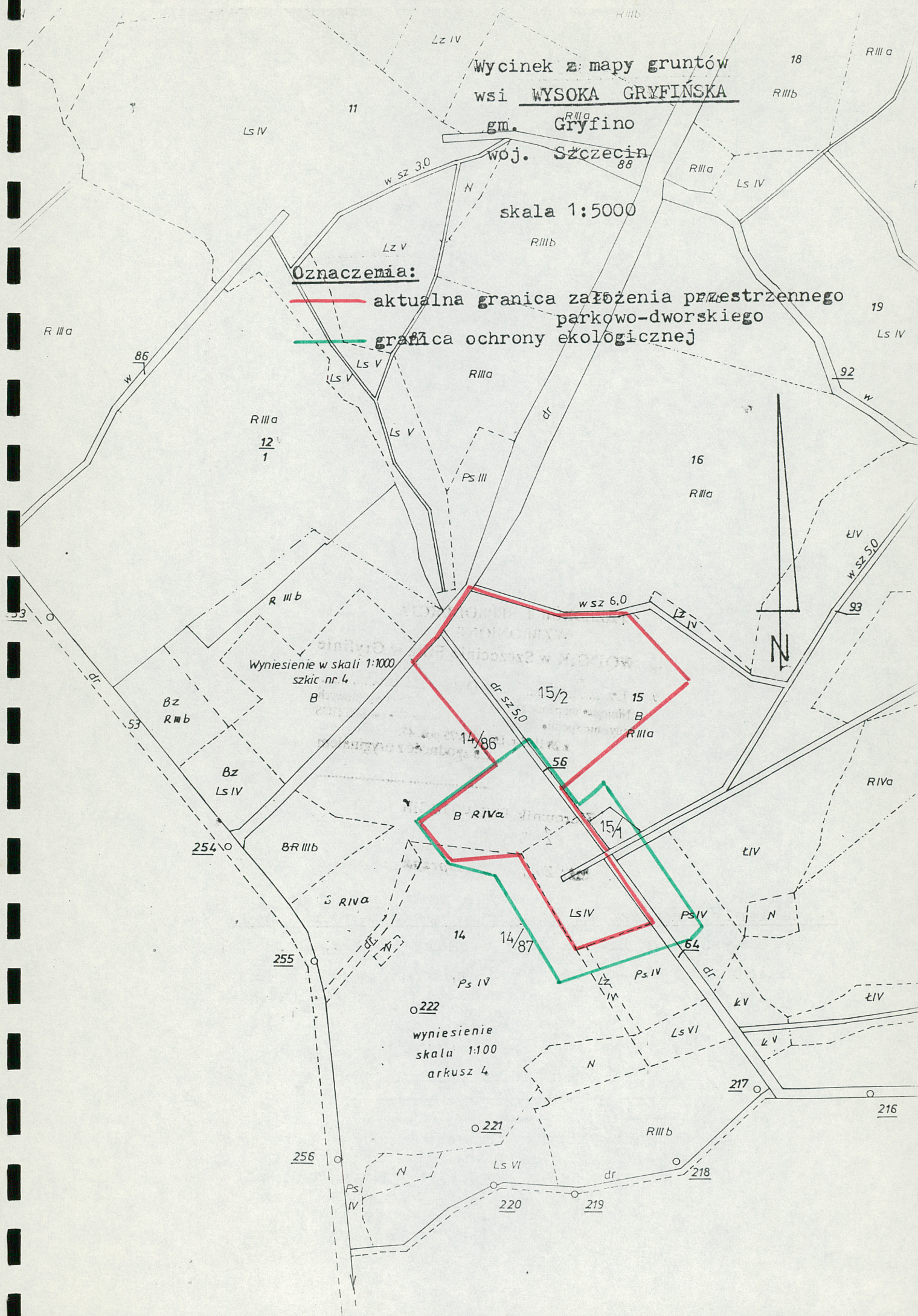
Okazale drzewa /3 szt/ powinny wzbogacić rejestr pomników przyrody województwa szczecińskiego.

inż. Grzegorz Engel

Szczecin, dnia 30 czerwca 1995 r.

skala 1:5000

— aktualna granica założenia przestrzennego
parkowo-dworskiego
— granica ochrony ekologicznej

**PRZEDRUK I REPRODUKCJA
WZBRONIONE**

WODGiK w Szczecinie Filia w Gryfinie

Dz. 906/91 Data 1905.95
Niniejsza mapa nie może być użyta do celów projektowych,
gdyż nie spełnia wymogów z 20 II 75 r. Dz. U. 8/75 poz. 47.

Za zgodność z oryginałem

**Kierownik Filii WODGiK
w Gryfinie**

inż. Zbigniew Kasprzyk

Zestawienie powierzchni założenia parkowo-dworskiego:

Obręb Wysoka Gryfińska mapa w skali 1:5000, ark. 2 z 1956 r.

działka nr 14/86 część ok. 1,81 ha, w tym:
dziedziniec - ok. 0,58 ha
park - ok. 1,23 ha

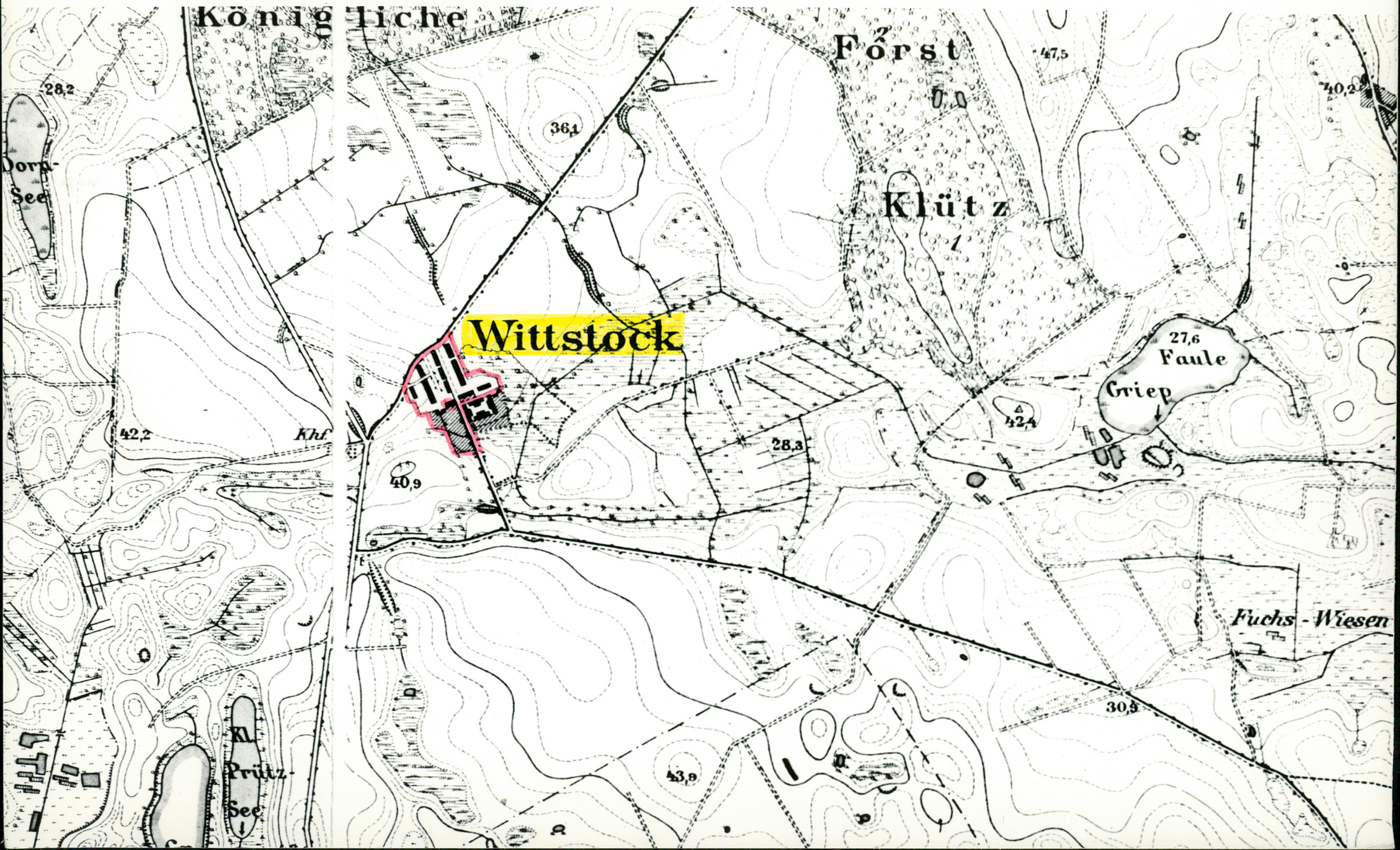
14/87 LsIV park 0,91 ha

15/2 część ok. 3,42 ha dziedziniec

razem: ok. 6,14 ha

właściciel: Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa
Gospodarstwo Skarbowe w Gardnie
/dzierżawca: [REDACTED]

z tego przypada na: dziedziniec
/teren zabudowany/- ok. 4,00 ha
park - ok. 2,14 ha

REPRODUKCJA
neg. w Pracowni Fotograficznej
PKZ SZCZECIN

Wysoka Gryfińska, gm. Gryfino, woj. Szczecin
Reprodukcja z mapy topograficznej /Messtischblatt/ w skali
1:25000, ark. 1325/3 "WOLTIN" z lat 1886-88.
neg. PKZ Szczecin

1325/3

1. Wysoka Gryfińska, gm. Gryfino
Założenie przestrzenne parkowo-dworskie
Ogólny widok parku z miejsca po rozebranym dworze.
czerwiec 1995 r. neg. PSOZ Szczecin

2. Wysoka Gryfińska, gm. Gryfino

Założenie przestrzenne parkowo-dworskie

Część środkowa parku z linią energetyczną zarośnięta
gąszczem krzewów i samosiewem drzew.

W głębi - okazały dąb /*Quercus robur* L./ o obwodzie pnia 320 cm.
czerwiec 1995 r. neg. PSOZ Szczecin

ZAŁOŻENIE PARKOWO - DWORSKIE

Nazwa parku - adres **W Y S O K A GRYFINSKA gm. GRYFINO woj. SZCZECIN**Autor ewidencji **inż. Grzegorz Engel**Rok opracowania **1995**Czy ewidencja wykonana jest zgodnie z instrukcją **tak**Czy jest kompletna **kompletna**

Analiza historyczna Przedstawiono dzieje wsi, nadanej w 1307 roku klasztorowi ~~w Kołbaczu~~ ~~Cystersów~~ W Kołbaczu, wymieniając także nazwiska kolejnych od 1793r. dzierżawców a następnie właścicieli majątku do czasu wybuchu II wojny światowej. W oparciu o wiek najstarszych drzew stwierdzono, że założenie ogrodowe istniało tu już na pocz. XIXw. Z mapy topogra-

Wykorzystanie źródeł Podano dostępne i wykorzystane materiały źródłowe i dołączono repr. wycinka mapy topogr. z lat 1886-88 oraz ksero wycinka z mapy gruntów w skali 1 : 5000 wraz z zestawieniem powierzchni założenia.

Analiza układu przestrzennego Scharakteryzowano krajobraz otaczający wieś i, jej usytuowanie oraz położenie terenów dworskich z dziedzińcem i parkiem. Stwierdzono, że użytkowana zabudowa gospodarcza dziedzińca pochodzi z lat 1960-70, a zabudowa dawna wraz z dworem nie istnieje. Określono tereny otaczające park i szczegółowo omówiono jego poszczególne części wraz z niewłaściwym sposobem ich użytko-

Inwentaryzacja roślin zawiera wykaz drzew z podaniem ilości drzew w sztukach oraz wykaz krzewów w nomenklaturze polsko-lacińskiej. W charakterystyce zadrzewienia podano m.in. ilość występujących gatunków roślinności drzewiastej i określono granice wiekowe drzew. Wskazano drzewa o cechach pomników przyrody. Określono stan zdrowotności zadrzewienia.

Analiza stopnia zachowania W wyniku porównania stanu aktualnego założenia dworskiego z mapą archiwalną stwierdzono, że czytelne są jedynie fragmenty granic parku. Granice dziedzińca uległy zmianie w pocz. XXw. Wskazano budynki jakie zostały ---->

Wnioski autorów ewidencji Nie określono granic ochrony układu ze względu na duże zniszczenia i zatarcie kompozycji ogrodowej. Określono granice ochrony ekologicznej. Podkreślono, że mimo dużych zniszczeń wskazane jest zachowanie parku ze względu na istniejące jeszcze zadrzewienie /starodrzew - 3 pomniki przyrody/. Nie wnioskuje się renowacji parku lecz podkreśla się konieczność wykonania prac porządkowych oraz wpisanie 3 pomników przyrody do rejestru pomników przyrody województwa.

Dokumentacja fotograficzna ostra i czytelna ilustruje stopień zniszczenia parku.

Ocena planu parku Plan parku wykonano w skali 1 : 1000 z podaniem skali liniowej. Dołączono sytuację obiektu w terenie w skali 1 : 25 000

Ogólna ocena ewidencji Ewidencja opracowana zgodnie z obowiązującymi wytycznymi ilustruje stan karygodnego zniszczenia założenia ogrodowego, zwracając jednak uwagę na okazy drzew godne zachowania.

Konkluzja: ewidencja wykonana jest poprawnie i może być przyjęta.

Ewidencja wymaga poprawek w części w/g uwag w tekście

Ewidencja nie może być przyjęta z powodu: -

Miejscowość i data

Szczecin, sierpień 1995r

Recenzent

/Lubomira Madejska/

-ficznej odczytano układ przestrzenny założenia dworskiego, usytuowanie dworu z aleją dojazdową. Zwrócono uwagę na zmiany dokonane prawdopodobnie w pocz. XXw. w zabudowie dziedzińca i w koncepcji założenia ogrodowego.

- wania oraz znajdujące się na tym terenie zadrzewienie ze wskazaniem drzew godnych uwagi. Stwierdzono, że poszczególne części parku użytkowane są nieodpowiednio i dewastowane,

rozebrane wzgl. zbudowane po II wojnie światowej. Stwierdzono, że na skutek zniszczeń dokonanych po 1945r. kompozycja parku uległa całkowitemu zatarciu, a starodrzew uległ zniszczeniu w 60%. Usunięto drzewa w czasie przeprowadzania linii energetycznej przez środek parku oraz z terenu który przeznaczono na skład nawozów.

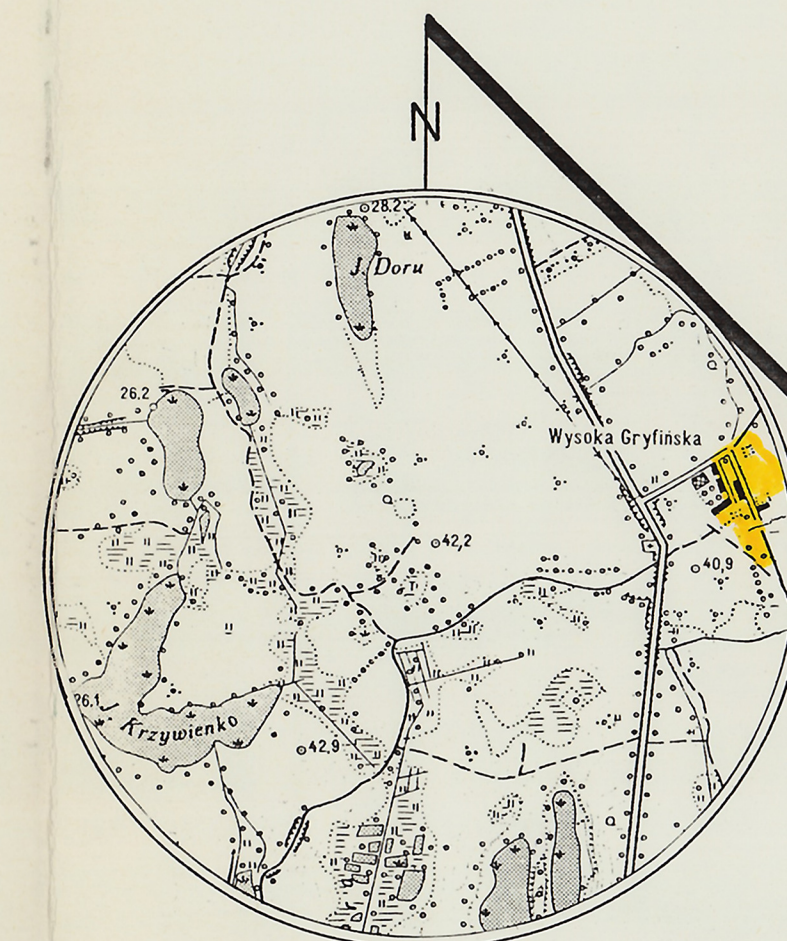
OZNACZENIA:

- GRANICA ZAŁOŻENIA PARKOWO-DWORSKIEGO
- AKTUALNA GRANICA ZAŁOŻENIA PARKOWO-DWORSKIEGO z końca XIX w.
- DAWNA GRANICA PARKU
- AKTUALNA GRANICA PARKU
- GRANICA OCHRONY EKOLOGICZNEJ
- OGRODZENIE WSPÓŁCZESNE: — TRWAŁE — NIETRWAŁE
- BRAMY I FURTKI
- a/ ▲ WEJŚCIE: a/ DAWNE
- b/ ▲ b/ AKTUALNE
- DROGI DOBRZE ZACHOWANE
- DROGI ZAŁOŻONE WSPÓŁCZESNIE
- SKARPY
- ROWY
- STANOWISKO I KIERUNEK WYK. ZDJĘCIA FOTO.
- BUDYNKI MUROWANE
- BUDYNKI MUROWANE O WARTOŚCIACH ZABYTKOWYCH
- BUDYNKI DREWNIANE
- MIEJSCA LUB FUNDAMENTY PO BUDYNKACH
- SKUPINY KRZEWÓW
- MASYW DRZEWOSTANU MŁODEGO
- STARODRZEW
- POJEDYNCZE DRZEWIA LIŚCIASTE: — MŁODE — STARE
- O CECHACH POMNIKÓW PRZYRODY obwód pnia na wys. 1,30m w cm.
- PNIAK LUB MIEJSCE PO WCIĘTYM DRZEWIE

skrót:

Ak	— ROBINIA
Db	— DĄB
Js	— JESION
Kl	— KLON
Tp	— TOPOLA
Wb	— WIERZBA
b.g.	— BUDYNEK GOSPODARCZY
b.m.	— BUDYNEK MIESZKALNY

Opracował: inż. Grzegorz ENGEL
wg stanu na dzień 31.05.1995 r.

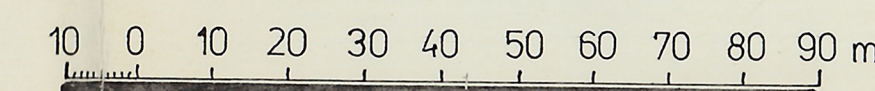
ORIENTACJA 1:25 000

ZAŁOŻENIE PRZESTRZENNE
PARKOWO-DWORSKIE

WYSOKA GRYFIŃSKA

gm. GRYFINO
woj. SZCZECIN

skala 1:1000

ARCHIWUM
OŚRODEK OCHRONY
ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU
ul. Szewalska 9 tel. 621 62 41 w. 244
Nr inw. 8179 dep.